

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015**

Кафедра економічної теорії та конкурентної політики

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою
(пост. п. 6 від «27» 02 2020 р.)
Ректор

А. А. Мазаракі

**СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ /
MODERN ECONOMIC THEORIES**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	доктор філософії	/	doctor Phd
спеціальність	051 – Економіка		051 - Economics
	071 – Облік та оподаткування		071 - Accounting and Taxation
	072 – Фінанси, банківська справа та страхування		072 - Finance, Banking and Insurance
	073 – Менеджмент		073 - Management
	075 – Маркетинг		075 - Marketing
	281 – Публічне управління та адміністрування		281 - Public administration
	292 – Міжнародні економічні відносини		292 - International economic relations

Київ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: Лагутін В.Д., доктор економічних наук, професор

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри економічної теорії та конкурентної політики 26.02.2020 р., протокол №11.

Рецензенти: Ю.М. Уманців, доктор економічних наук, професор

Карп'юк О.П., канд. екон. наук, Департамент досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери Начальник відділу ринків зв'язку та телекомунікацій

**СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ /
MODERN ECONOMIC THEORIES**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	доктор філософії	/	doctor Phd
спеціальність	051 – Економіка 071 – Облік та оподаткування 072 – Фінанси, банківська справа та страхування 073 – Менеджмент 075 – Маркетинг 281 – Публічне управління та адміністрування 292 – Міжнародні економічні відносини		051 - Economics 071 - Accounting and Taxation 072 - Finance, Banking and Insurance 073 - Management 075 - Marketing 281 - Public administration 292 - International economic relations

Розділ 1 «Структура дисципліни та розподіл годин за темами» (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин					Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні (семінарські) заняття / МК	лабораторні заняття	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1 Економічна теорія на сучасному етапі розвитку	18	6	2	-	12	О,РТ,ТЗ
Тема 2 Сучасні макроекономічні теорії	16	4	2	-	12	О,РТ,ТЗ
Тема 3 Сучасні теорії мікроекономічного аналізу	16	4	2	-	12	О,РТ,ТЗ
Тема 4 Сучасні теорії грошей і фінансів	16	2	1	-	12	О,РТ,ТЗ
Тема 5 Сучасні теорії світового господарства і глобалізації	16	2	1	-	12	О,РТ,ТЗ
Тема 6 Методологічна роль економічної теорії у розвитку економічних наук	22	4	2	-	16	О,РТ,ТЗ
Разом	108/6	22	10	-	76	
Підсумковий контроль – екзамен						

Скорочення:

О-опитування; РТ- реферативне повідомлення, ТЗ- творче завдання

Розділ 2 Тематика та зміст лекційних, практичних (семінарських) занять, лабораторних занять, самостійної роботи аспірантів*

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час аспіранта, год
<p>Знати: закономірності еволюції сучасних економічних теорій, Вміти: виділяти основні напрями сучасного мейнстріму, аналізувати зміст різноманітних економічних теорій</p>	<p align="center">Тема 1. Економічна теорія на сучасному етапі розвитку</p> <p align="center">Лекція № 1</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історична еволюція економічної теорії. 2. Розвиток основних напрямів сучасної економічної теорії. 3. Сучасний мейнстрім в економічній теорії. 4. Економісти – лауреати Нобелівської премії з економіки. <p align="center">Лекція №2</p> <p align="center">План лекції</p>	<p align="center">2</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії трансформації економіки і суспільства. 2. Концепції постіндустріального суспільства і економіки знань Дж. Гелбрейта і А. Тоффлера. 3. Економічні погляди Я. Тінбергена як основоположника базової теорії економічної політики. 4. Теорія суспільного вибору Дж. Б'юкенена. 5. Поведінкова економічна теорія. 	

	<p style="text-align: center;">Лекція № 3</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модель обмеженої раціональності Г. Саймона. 2. Інтеграція результатів психологічних досліджень в економічну науку. 3. Нові теорії прогнозування. 4. Теорія Р. Коуза в сучасному економічному аналізі. 5. Сучасний етап розвитку економічної теорії в Україні. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел:</p> <p>Основний: 1-5 Додатковий: 6, 8, 9-15, 17, 19-26, 30, 32, 34, 38-40, 44, 46, 50. Інтернет-джерела: 44, 46-50.</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота аспірантів</p> <p><i>Підготовка реферативного повідомлення на тему:</i> «Розвиток основних напрямів сучасної економічної теорії» (2-3 напрями – за вибором аспіранта)</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття</p> <p style="text-align: center;">Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток основних напрямів сучасної економічної теорії. 2. Новітні технології економічного аналізу (<i>дискусія</i>). 3. Суперечності лібералізму і дирижизму (<i>дискусія</i>). 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">12</p> <p style="text-align: center;">2</p>
--	---	---

	<p>4. Основні теорії трансформаційних станів економіки постсоціалістичного періоду.</p> <p>5. Презентація парадигмальних та концептуальних економічних засад дослідження аспіранта.</p>	
<p>Знати: зміст сучасних макроекономічних концепцій, їх характерних рис та особливостей; фактори та індикатори їх впливу на розвиток економічних систем макrorівня</p> <p>Вміти: розробляти конкретні пропозиції до удосконалення господарського механізму макроекономічних систем</p>	<p style="text-align: center;">Тема 2. Сучасні макроекономічні теорії</p> <p style="text-align: center;">Лекція №1</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історична еволюція макроекономічних концепцій. 2. Р. Стоун про теоретичні засади системи національних рахунків. 3. Теорія раціональних очікувань. 4. Теорія ділових циклів і нова класична макроекономіка Р.Лукаса. 5. Концепція спонтанного характеру ринкового порядку Ф. Хайєка. <p style="text-align: center;">Лекція №2</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія міжчасового обміну Е. Фелпса в макроекономічній політиці. 2. Теорія суспільного господарства як сукупності локальних ринків М. Алле. 3. Концепція дуалістичної економіки. Двохсекторна модель А.Льюїса. 4. Дослідження С. Кузнеца і Р. Солоу в галузі теорії економічного зростання. 5. Сучасний етап розвитку макроекономічної науки в Україні. 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>

	<p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1-4 Додатковий: 9, 12, 16-17, 21, 25, 27, 30-31, 37, 42 Інтернет-джерела: 44, 47-50</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота аспірантів</p> <p><i>Підготовка реферативних повідомлень на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1.«Економісти – лауреати Нобелівської премії з економіки (галузь макроекономіки)» (за вибором аспіранта) 2.«Новітні технології макроекономічного аналізу» 3.«Сучасний етап розвитку макроекономічної науки в Україні») <p style="text-align: center;">Семінарське заняття Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія неокласичного синтезу П. Самуельсона. 2. Теорія міжчасового обміну в макроекономічній політиці. 3. Теорія суспільного господарства як сукупності локальних ринків із замкнутими системами ціноутворення. 4. Кількісний підхід у формуванні теорії економічного зростання. Дослідження С.-С. Кузнеца і Р.-М. Солоу. <p style="text-align: center;"><i>Дискусія з питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економісти – лауреати Нобелівської премії з економіки (галузь макроекономіки). 2. Новітні технології макроекономічного аналізу. 3. Теорії трансформації суспільства. 	12
--	---	----

	<p>4. Поведінкова економічна теорія. 5. Вплив фактору часу на макроекономічну політику. 6. Сучасний етап розвитку макроекономічної науки в Україні.</p>	
<p>Знати: зміст сучасних макроекономічних теорій, їх характеристика; сутність сучасної теорії ринків та конкуренції; здатність визначати фактори та індикатори їх впливу на розвиток економічних систем макrorівня. Вміти: оцінювати моделі складних економічних процесів прогнозувати їх розвиток в умовах перетворень на мікро- та мезорівнях.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 3. Сучасні теорії мікроекономічного аналізу Лекція №1 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історична еволюція мікроекономічних концепцій. 2. Теорія ринків із асиметричною інформацією (Дж. Акерлоф, М. Спенс, Дж. Стігліц). 3. Поведінка споживачів у дослідженнях Д. МакФеддена. 4. Модель загальної економічної рівноваги Ерроу-Дебре. 5. Теорія фірми Р. Коуза. <p style="text-align: center;">Лекція №2 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія промислової організації і вертикальної інтеграції Дж. Стіглера. 2. Сучасні теорії конкуренції. Дослідження ринкової влади та її регулювання Ж. Тіролем. 3. Теорії розподілу ресурсів. Теорія оптимального розподілу ресурсів Л. Канторовича. 4. Теорії оптимальних механізмів в мікроекономіці. 5. Сучасний етап розвитку мікроекономічного аналізу в Україні. 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>

	<p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1-4 Додатковий: 17, 25, 29-30, 32, 36, 37 Інтернет-джерела: 44-50</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота аспірантів</p> <p>Індивідуальне завдання: здійснити аналіз теорій економістів – лауреатів Нобелівської премії в галузі мікроекономіки, показати можливість їх використання в дисертаційній роботі.</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринки із асиметричною інформацією. 2. Еволюція теорії ринкової поведінки споживача (<i>дискусія</i>). 3. Теорія ігор і стратегічна поведінка на ринку. 4. Сучасна теорія конкуренції. 5. Теорії оптимальних механізмів в мікроекономіці (Л. Гуревич, Е. Мескін, Р. Маєрсон). <p style="text-align: center;"><i>Презентації</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еволюція теорії економіки ринків. 2. Аналіз ринків з моделями пошуку. 3. Дослідження ринкової влади та регулювання. 4. Мікроекономічна теорія людського капіталу. 5. Сучасна теорія оптимального розподілу ресурсів. 	12
--	--	----

<p>Знати: передумови розвитку сучасних теорій грошей і фінансів, характерні риси теорії фінансового ринку, ідеї теорії інвестицій</p> <p>Вміти: аналізувати та синтезувати економічну інформацію в сфері фінансів.</p>	<p style="text-align: center;">Тема 4. Сучасні теорії грошей і фінансів Лекція План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історична еволюція теоретичних концепцій грошей і фінансів. 2. Новітня кількісна теорія грошей і монетарної політики М. Фрідмена. 3. Теорія децентралізації грошей (Ф. Хайек). 4. Теорія інвестицій Дж. Тобіна. Сучасна теорія портфельних інвестицій. 5. Сучасний етап розвитку теорії грошей і фінансів в Україні. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1-4 Додатковий: 16-17, 21, 25, 30, 42-43 Інтернет-джерела: 44, 47-50</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота аспірантів</p> <p>Індивідуальне завдання: здійснити аналіз теорій економістів – лауреатів Нобелівської премії в галузі фінансів, показати можливість їх використання в дисертаційній роботі.</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Новітня кількісна теорія грошей. 2. Сучасні теорії інфляції. 3. Етапи розвитку теорії інвестицій. 	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">13</p> <p style="text-align: center;">1</p>
--	---	---

	<p style="text-align: center;"><i>Дискусія з питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасна теорія портфельних інвестицій. 2. Теорія оцінювання ринкової вартості активів 	
<p>Знати: сутність, характерні риси сучасних теорій глобалізації і всесвітнього господарства; зміст основних концепцій міжнародної економіки</p> <p>Вміти: аналізувати та синтезувати економічну інформацію в умовах глобалізації</p>	<p style="text-align: center;">Тема 5. Сучасні теорії світового господарства і глобалізації</p> <p style="text-align: center;">Лекція</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історична еволюція теоретичних концепцій міжнародної економіки. 2. Модель міжгалузевго балансу всесвітньої економіки В. Леонтьєва. 3. теорія всесвітнього господарства і торгівлі П. Кругмана. 4. Теорія оптимальних валютних зон Р. Манделла. 5. Теорії модернізації економік країн, що розвиваються. Теорія бідності А. Сени. <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1-4 Додатковий: 11-12, 17-18, 25, 28, 30, Інтернет-джерела: 44, 46-50</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота аспірантів</p> <p>Індивідуальне завдання: здійснити аналіз теорій економістів – лауреатів Нобелівської премії в галузі міжнародних економічних відносин, показати можливість їх використання в дисертаційній роботі.</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">13</p>

	<p>3. Сучасні теорії економетричного моделювання. 4. Еволюційний метод в економічних дослідженнях.</p> <p style="text-align: center;">Список рекомендованих джерел</p> <p>Основний: 1, 5 Додатковий: 7, 10, 13-15, 19, 24, 26, 35, 41 Інтернет-джерела: 44-50</p> <p style="text-align: center;">Самостійна робота аспіранта</p> <p>Індивідуальне завдання: Відповідно до спеціальності підготувати інформацію щодо використання методології мейнстріму сучасної економічної теорії в прикладних дослідженнях</p> <p style="text-align: center;">Семінарське заняття Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика праці М. Блауга «Методологія економічної науки» (<i>дебати</i>). 2. Методологічні погляди К. Поппера. 3. Методологічні парадигми Т.Куна. 4. Верифікаціонізм і фальсифікація у методології економічної теорії. 5. Методологія мейнстріму сучасної економічної науки. <p style="text-align: center;"><i>Презентація з питань:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Експериментальні методи в економічній теорії. 2. Інституціоналізм і неінституціоналізм. 	<p>16</p> <p>2</p>
		108

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ОСНОВНИЙ

1. Блауг М. (2001). *Економічна теорія в ретроспективі*. К.: Основи. 670с.
2. *Історія економіки та економічної думки : ХХ – початок ХХІ ст. (2011)*. За ред. В.В. Козюка, Л.А. Родіонової. К. : Знання. 582с.
3. Шумпетер Й. А. (2001). *Теорія економічного аналізу*: В 3 т. СПб.: Екон. школа.
4. Чухно А.А. (2007). *Сучасні економічні теорії*. К.: Знання. 878 с.
5. Ross D. (2014). *Philosophy of economics*. New York: Palgrave Macmillan. 341 p.

ДОДАТКОВИЙ

6. Безгін К.С. Ушкальов В.В. (2019). *Поведінкова економіка: епістемічний поворот із трактуванні раціональності*. *Економіка України*. № 7-8. С. 3-15.
7. Блауг М. (2004). *Методологія економічної науки, или как экономисты объясняют*. М. : Вопросы экономики. 416 с.
8. Вебер М. (1994). *Протестантська етика і дух капіталізму*. К.: Основи. 261 с.
9. Вернадський І. (2009). *Витоки*. Творча спадщина у контексті історії економічної думки в Україні. К. Знання. 862 с.
10. Гайдай Т. (2008). *Парадигма інституціоналізму: методологічний контекст*. К.: Київ. ун-т. 296 с.
11. Геєць В.М. (2017). *Особливості взаємозв'язку економічних та політичних трансформацій на шляху до реконструктивного розвитку економіки України*. *Економіка України*. № 10. С. 3-17.
12. Геєць В.М. (2018). *Ендогенізація розвитку економіки у вимірі рівноправності відносин держави, бізнесу та суб'єктів голосування*. *Економіка України*. № 7. С. 3-19
13. Гриценко А. (2008). *Економічна теорія в сучасному світі*. *Екон. України*. № 10.
14. Гриценко А.А. (2018). *Економічна освіта: шлях від теорії до практики*. *Економіка України*. № 10. С. 53-70.
15. Зайцев Ю.К., Москаленко О. М. (2018). *Сучасна політична економія як теоретична основа економічного розвитку суспільства: У 2 кн. Кн. І. Філософсько-методологічні засади архітекτονіки предмета сучасної політичної економії*: К.: КНТЕУ. 397 с.
16. Зверяков М.І., Грималюк А.В. (2019). *Економічна теорія, державна політика і публічне управління*. *Економіка України*. № 11-12. С. 3-33.
17. *Економічна теорія (основи економічної теорії): (2016)*. В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова, Т.С. Ожелевська, Л.В. Лебедева; за заг.ред. В.Д. Лагутіна. К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 637 с.
18. Кораблін С.О. (2019). *Китай: інвестиційні амбіції, обмеження та можливості*. *Економіка і прогнозування*. № 3. С. 138-157.

- 19.Крючкова І. (2019). Економічна теорія та природний закон. *Економічна теорія*. № 2. С. 5-28.
- 20.Лагутін В.Д. (2017). Стабільність суспільного розвитку: досвід міждисциплінарного дослідження. *Економічна теорія*. № 2. С. 5-18.
- 21.Лагутін В.Д. (2018). Інститути та економічні механізми стабільності та розвитку суспільства в Україні. *Економіка України*. № 9. С. 13-25.
- 22.Мазараки А.А. (2006). *Торговля. Деньги. Менталитет*. К.: Книга. 631 с.
- 23.Мазараки А.А. (2004). *Философия денег*. К.: Киев. нац. торг.-экон. ун-т. 718 с.
- 24.Норт Д. (2000). *Институции, институционная зміна та функціонування економіки / Д. Норт. К. : Основи*. 198 с.
- 25.Панорама экономической мысли конца XIX столетия (2002). В 2-х т. СПб.: Экон. школа.
- 26.Пікетті Т. (2016). Капітал у ХХІ столітті. К.: Наш Формат. 696 с.
- 27.Сен А. Свобода, єдиногласіє и права. Режим доступу: http://www.seinstitute.ru/Files/veh4-1-6_Sen_p195-248.pdf.
- 28.Сіденко В.Р. (2017). Важкі дилеми оновлення глобальної інституційної архітекτονіки. *Економіка України*. № 4. С. 3-21.
- 29.Слущкий Є. (2007). *Визнання. Творча спадщина з погляду сучасності*. К.: Знання. 919 с.
- 30.Українська економічна думка. К. : Знання, 2007. 694 с.
- 31.Acemoglu D., Robinson J. (2012). *Why nations fail: The origins of power, prosperity and poverty*. N. Y.: Crown. 397 p.
- 32.Becker G. S. (1976). *Economic Approach to Human Behaviour*. Chicago: University of Chicago Press. 282 p.
- 33.Coase R. (1984). The New Institutional Economics. *Journal of Institutional and Theoretical Economics*. 140 (1). P. 229-231.
- 34.Cooter R., Ulen T. (2016). *Law and Economics*, 6th edition. Berkeley Law Books. 228 p.
- 35.Hausman D. M., McPherson M.S. (2006). *Economic Analysis, Moral Philosophy, and Public Policy*. Cambridge University Press. 335 p.
- 36.Hodgson G. (2007). Institutions and Individuals: Interaction and Evolution. *Organization Studies* 28 (1). P. 95-116.
- 37.Marshall A. (1890). *Principles of Economics*. Volume: 1. London: Macmillan and Co. 1018 p.
- 38.Milonakis D., Fine B. (2009). *From Political Economy to Economics: Method, the Social and the Historical in the Evolution of Economic Theory*. London, New York: Routledge. 312 p.
- 39.North D. C. (1990). *Institutions, institutional change and economic performance*. Cambridge: Cambridge University Press. 202 p.
- 40.Fourcade Marion. (2009). *Economists and Societies*. Princeton: Princeton University Press. 354 p.
- 41.Popper K. (1994). *The myth of the framework: In defence of science and rationality*. London: Routledge. 212 p.

42. Schwab K. (2017). The fourth industrial revolution. New York: Crown Business. 198 p.
43. Weizsäcker E., Wijkman A. (2018). Come On! Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet. New York. Springer. – Verlag. 204 p.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

44. American Economic Review. Режим доступу.
<https://www.aeaweb.org/journals/aer>
45. The Journal of Economic Methodology. Режим доступу.
<https://www.tandfonline.com/loi/rjec20>
46. Journal of Political Economy. Режим доступу.
<https://www.journals.uchicago.edu/toc/jpe/current>
47. Journal of Institutional and Theoretical Economics. Режим доступу.
www.scimagojr.com › journalsearch
48. The Journal of Law and Economics. Режим доступу.
<https://www.journals.uchicago.edu/toc/jle/current>
49. Oxford Review of Economic Policy. Режим доступу.
<https://academic.oup.com/oxrep>
50. Лауреати Нобелівської премії з економіки. Режим доступу:
<http://www.nobel.knute.edu.ua>